

Odak 2026: Özgür Yapay Zeka - Etkin Katılım Çağrısı (Call for Participation)

Odak 2026, [Özgür Yazılım Derneği](#) tarafından ilk kez **13 Aralık 2026 Pazar** günü Kadıköy Belediyesi [Barış Manço Kültür Merkezi](#)'nde düzenlenecek uluslararası bir konferanstır. Ücretsiz olarak, İngilizce ve Türkçe dillerinde yapılacak konferans, yapay zekâ ve üretken sistemlerin özgürlüğü üzerine sözü olan herkese açıktır.

Uzunca bir sürenin ardından geçtiğimiz Nisan ayında gerçekleştirilen ÖzgürKon 2026 III. Uluslararası Özgür Yazılım Konferansı, farklı alandan çok sayıda konuşmacı ve katılımcıyla büyük ilgi gördü. ÖzgürKon'un katılım çağrısındaki; "yapay zeka" olarak bilinen üretken sistemlerin yaygınlaşmasının özgür yazılım mücadelesini yeni bir aşamaya taşıdığı savı, ÖzgürKon'a gönderilen oturum önerilerinin önemli bir çoğunluğunun yapay zekâ konularına odaklanmasıyla yankı buldu.

Bu gelişmelerin ardından, ÖzgürKon'un geniş perspektifinin yanı sıra güncel konulara odaklanan bir başka konferansın daha yapılması fikri ortaya çıktı. **Odak 2026** bu fikrin ışığında ilk defa, tüm dünyanın odağında olan yapay zeka fikrini özgür yazılım çerçevesinde tartışmak adına "Özgür Yapay Zekâ - Halkın Verisi Halkın Modeli" temasıyla düzenleniyor.

Günümüzde yapay zekâ üzerine gerçekleştirilen konferanslar ve seminerler, birkaç istisnai örnek dışında, yapay zekâ sistemlerini üretenler ve üzerine düşünenler değil, neredeyse tümüyle özel mülk üretken sistemlerin servis düzeyinde kullanımı üzerine kurgulanmış durumdadır. Bu koşullar da; halkımızdan çalınan verilerle eğitilen yapay zekâ modellerinin çıktılarıyla mülkiyet ilişkilerini yeniden üretenlere değil, yapay zekâ araçlarını tasarlayan, üreten, geliştiren ve bu araçların yaşama, üretim ilişkilerine, topluma, kültüre, politikalara ve bilişime etkileri üzerine düşünen ve emek sarf eden insanlara alan açılan alternatif bir konferansın varlığını zorunlu kılmıştır.

Özgür yazılım felsefesi durağan ve dogmatik değildir; aksine yeni teknolojiler ve konjonktürel değişimlerle kendini yenileyen ve koşullara adapte eden, bunu yaparken de tarihsel haklılığını her zaman yeniden kanıtlayan bir yapıda olmuştur. Bu ilerleme için Odak, özgür yazılımda paradigma değişimine neden olan yapay zekâ sistemlerini irdelerken ilerici bir bakışla ve yazılımın toplumsal değeri üzerinden emek ışığında "özgür yapay zekâ" tanımını yapmak için çalışmayı konferansın hedefleri arasına koymuştur.

Öte yandan bununla kalmayıp, konunun teknik ve bilişim ekseninin ötesine geçilerek mesleki ve toplumsal yansımaları ile emek-sermaye ilişkileri ve emekçilere etkileri yönünden tartışılması da zorunlu hale gelmiştir. Bu nedenle Bilişim Emekçileri Sendikası ve TMMOB Bilgisayar Mühendisleri Odası da Odak'ın paydaşlarıdır.

Bu bağlamda "özgür yapay zekâ" başta olmak üzere, dil modellerinin ve diğer yapay zekâ sistemlerinin üretimi, geliştirilmesi, yeniden üretilebilirliği ile yaşamsal, ekolojik ve toplumsal etkileri; emek-sermaye ve üretim ilişkileri perspektifinde yapay zekâ; yapay zekânın sanata etkileri, yapay zekânın insanlık yararına kullanımı gibi konularda konuşmalar, seminerler, ders, panel, forum, çalıştay ve diğer öneriler Odak'ta kendine yer bulabilir.

Konferansa yalnızca bilişim alanından değil, yapay zekâ teknolojilerinden etkilenen tüm işkolları ve alanlardan insanları konuşmacı veya katılımcı olarak çağırıyor ve etkin katılıma davet ediyoruz. Yapay zekânın özgürlüğü veya yaşamımıza etkilerine ilişkin bir düşünceniz ve sözünüz varsa Odak sizindir.

Odak 2026'nın oturum yapısı

Her bir oturum 50 dakikadır.

Konuşma / Panel (1 oturum):

Konferansın ana konuları kapsamında geniş bir kitle açısından önem taşıyan konuşmalar/sunumlardır. Soru-yanıt bölümüyle birlikte süresi 1 oturumdur. Canlı yayınlanır.

Yıldırım konuşma (1/5 oturum – 10 dakika):

Herhangi bir konu hakkında 10 dakikayı aşmayan aydınlatıcı konuşmalardır, canlı yayınlanır. Soru-yanıt olmayacaktır. Bir oturumda beş adet yıldırım konuşmaya yer verilecektir. Konferansta en az bir yıldırım konuşma oturumuna yer verilmesi hedeflenmektedir.

Yıldırım² konuşma (256 saniye):

İlk kez uygulanacak bu oturumlar, **256 saniyeyi** aşmayan, genellikle deneyim aktarımı ya da görüş paylaşımı için yapılan aydınlatıcı konuşmalardır; canlı yayınlanır. Soru-yanıt olmayacaktır. Bir oturumda on iki adet yıldırım kare konuşmaya yer verilecektir. Konferansta en az bir yıldırım kare konuşma oturumuna yer verilmesi hedeflenmektedir.

Çalıştay / Atölye / Forum / Ders / Buluşma (1 oturum+):

Konferans kapsamında, belirlenen bir konuda pratik uygulama, eğitim, hızlı kurs, etkileşimli/katılımlı atölye gibi biçimlerde yapılabilecek uygulamalı oturumlardır. Etkinlik alanında yer alan özel atölye sınıflarında gerçekleştirilir. Katılımcılar için önceden kayıt alınabilir veya ön koşullar belirtilebilir.

Serbest stil (Unconference):

Bir salonun en az 4 oturum için serbest stil (unconference) oturumlara ayrılması hedeflenmektedir. Serbest stil oturumların önergesi etkinliğe iki hafta kala duyurulacaktır.